

A MAGYAR KULTÚRA HÁZA DUBAJBAN

(Részlet *A Legkisebb Jégkorszak* című regényből)

A Legkisebb Jégkorszak második ősze ragyogó volt.
A hírek szerint a gabona szerte a kontinensen
Mégfulladt a hó alatt. „Idén így jártunk,
De nem lesz mindig ugyanez, barátaim!
Főleg a teleink bizonyulnak majd zordabbnak az eddigiéknél”,
Nyilatkozta egy uniós agrárbiztos.
Nem fagytak el a szőlőfürtök a tőkén;
Legalábbis nem mindenhol.

Óriási, szeszélyes kilengések voltak tapasztalhatóak.
Például az Adria Dubrovniknál befagyott;
Például a lengyel alföldön nagyon feltört a talajvíz,
Jobban, mint szokott. A vízgyűjtőjünkben leesett csapadék miatt
Mégáradtak az ukrán és orosz folyók;
De pont a németeknél nem volt áradás,
Sőt az idén hatalmas szárazság dúlt,
És szeptembertől száraz lábbal lehetett átkelni a Rajnán
Strasbourgnál; Montenegróban pedig
Sáskajárás is előfordult. És eközben
Már készülődtek tágabb hazánk ellen újabb ciklonok.

Egyes, hangsúlyozom, egyes tudósok szerint
Ahogy évekkorábban a sarkokon megolvadtak a jégsapkák,
Az utánuk hátramaradó sötét tengervíz
A napfény hőjének sokkal nagyobb részét nyelte el,
Mint a jég maga. Ami fehér, és természete szerint
Nagy visszaverő képességű.

Mióta nyugodni látszottak a vulkánok északon és délen,
És megint beindult a rendszeres repülés,
Fölélénkült a nemzetközi közélet a weben kívül is.
A szakemberek turbulens légrétegeket
És tornádókat tettek szóvá
Az interkontinentális konferenciákon;
Szimpatikus jelenségeket és paraszimpatikus folyamatokat,
Hidegfrontokat vetettek össze különféle zónákban,
S fürkésztek az ionoszféra magas titkait.
Mire jutottak? Mindig változó okosságokra.

*

A budaiak kezdtek lassan megnyugodni.
Sokat jelentett az is, hogy megint volt áru a boltokban,
És hogy már nem robognak át előttük
Az éjszakai országúton a vaddisznók,
Mint régen fönt a hegyekben vagy a budakeszi erdőben;
És megszűntek a különféle támadások
(Terrorista-, vaddisznó-, egyéb).

Mátrai a Felhő utcában tologatta a babakocsit
Andorral, féléves csecsemőjükkel,
Aki időnként pianóban fölsírt,
S az apja sétálva próbálta elaltatni.
Fruzsina közben tíz lépéssel előttük telefonált.

Honnan ismerős nekünk ez a kopott homlokzat?
Áll itt egy épület, amely sértetlenül
Vészelté át a polgárháborút,
Pedig az itteni villák homlokzatán
76 Szép számban látszottak a legújabb, tavaly téli golyónyomok is.
Négy hatalmas, kétszárnyú fakapuja mögé
Menetkész tűzoltóautókat képzelhetnénk,
Pedig egész más a múltja.
Mátrai is emlékezett a hegy központjához közel
Erre a nagy házra, amelyiknek a pergamensárga falán
Látszott még a lehullott fölirat nyoma:
A „Fővárosi Kertészet Szabadság-hegyi Telepe”
(Szabadság-hegy, ötven évig ez volt
A kommunista neve a hegynek,
Micsoda keserű, pártállami cinizmus ez is!).

A kertészet bazaltkockákkal kirakott udvarát
Gyerekkorukban fölverte a gyom,
De akkoriban ritkán takarta be úgy a hó, ahogy múlt télen.
„Nézd csak, Andor, itt egy fekete-fehér cica
– Sorolt be családjá mellé Fruzsina. –
Szia, pincérke. Kidóltél?”
Valóban, oldalán elnyúlva tarka macska napozott
Az átlangyosodott bazalton.
„Pincérke? A frakkos?” „Ezt a fajtát az anyám hívta így.
Tudod, a nagynénémhez jártunk ide a hegyre, régen.
Ez ugyanaz a macskavérvonal... Ugyanazok a tarkaságok,
Aki az én lánykoromban laktak ugyanitt.”

Ki hitte volna, hogy ebből az épületből lesz
Az úgynevezett Empátia Building?
A koalíció balos ellenzékének,
A Magyar Liberálhumanista Reformpártnak a székháza?
(Jobbról liberálhumoristáknak gúnyolták őket.)
A megrendelőknak az volt az „ingatlanfilozófiájuk” (brrr!),
Hogy a székhely nem lehet új építésű,
Se tökéletesre polírozott,
Hiszen azt is mutatnia kell, hogy a múltra támaszkodik
(Nem pedig rövid szavatosságú politikai tervekre,
Ugyan már!...). Persze azért reformpárt is;
Az erények ősiei, a bútorok újak.
Így aztán a puszta állagmegóváson kívül
Hozzá sem nyúltak a házhoz
(Generálni a fölismerhetetlenségig
Hamisítás lett volna).

Hja, kérem, minden mozgalom
Legbiztosabb halála, ha egyszer székházat kap
(A jelenlegi kormánypártok közül
A jobbközép központja a hegytetőn állt,
A Svájci úti volt apácazárdát foglalta el;
A szocdemeké meg egy erzsébetvárosi,
Százötven éves bérház volt, balosan álszerény).

Eötvös bronz mellszobra mellett
Mátrai befodult a cukrászda felé.
Legfőbb ideje volt, mert Andor minden átmenet nélkül
Bömbölni kezdett a kocsiban.

Ott ültek hármásban a Szépkilátásban.
„Úgy süt a nap, ahogyan csak nagyon régen.
Mintha kinyílt volna a régi idő
Klímakapszulája”, mondta Mátrai.

78

„Én megmondtam, hogy nem lesz állandóan tél.
Ő, azt csak a nagyon csacszi kisfiúk hitték, hogy örök hó jön”,
Nevetett Fruzsina. A porcelánon gyümölcstorta,
Mákos alagút. Andor az apja szakállát cibálta,
Az arcát karmolta, birizgálta, kacagott,
Amikor kiemelték a kocsiból
És kézről kézre adták az ismerős nénik között.
Az anyja szájába dugta a mutatóujját,
És közben újra visongott a gyönyörűségtől.
Fruzsina máris a hóna alá csapta,
Vitte a pelenkázóba, muszáj volt tisztába tenni.

És aztán otthon újra. Készülődés
Egymásnak ütődve minden fordulóban.
Öltöny. És Fruzsínán megint a rövid fekete ruha.
Ma van a házassági évfordulójuk.
Nagy szó, hogy egyáltalán emlékeznek rá,
Sőt meg is ünneplik. Mert manapság alig szokás.

Estére a kicsit a nagymamára hagyják,
Aki átjött Nagykovácsiból.
„Fejtem le tejecskét, hátha éjszakára is...”,
Súgta a mamájának Fruzsina.
„Már három éve!” „Hú, az nem kevés.”
Ahhoz az alkalomhoz, amikor három éve
Belépett a Föld egy üstökös által hátrahagyott
Törmelékfelhőbe, annyira jól illik
Ez a kora októberi, ünnepélyes
És érzékcsiklandóan hűvös levegő,
Amely betölti a szobákat.

Úgy sürgölődtek, mint egy felhőtlen fiatal pár.
 Színházba és bulizni, ahogy régen, kettesben!
 Előbb a fundamentalista foglálás alól
 Frissen fölszabadult Nemzeti Színházba mennek;
 Utána találkozni Binderékkel a Gozdsu-udvarba.
 „Kikocsizunk!”, Mátrai szerette így mondani.
 És egyszer csak valóban fölmagaslott
 A Parlament a lejtős utca tengelyében.
 „Amikor a hegyről a lapályra indulunk,
 Vágyat érzünk *minél később* odaérni
 – Mondta Mátrai. – De most pont fordítva.”
 Olyan ez a kora őszi hűvös,
 Mint egy női kéz az ember fáradt homlokán
 (Jó tudni, hogy érintésnyi távolságban itt ül
 A maga teljes valójában Fruzsina).

„Mondtam? Reggel írtak a minisztériumból.”
 „A Külügy vagy a Kultusz?” „Kultusz.” „És?”
 „Biztos a Dubaj”, folytatta Mátrai.
 „És nem félünk, drágám? Lélektelen helynek képezem.”
 „Az is. Igazából nincsenek utcák, minden messze van,
 Taxival közlekedsz két szállodahall között.
 Csoda, hogy elfogadtam. És csakis miattatok.” „Nnna...”
 „Jó, mégiscsak igazgató leszek!
 Jobb, mint munkanélkülinek lenni.”
 „De édesem, arab országba?
 Amióta Pispek Marokkóban eltűnt?”
 „Ő még Marokkóban is képes volt eltűnni.
 Ez nem olyan.” „Jó, ez biztos nem olyan.
 A MAGYAR KULTÚRA HÁZA DUBAJBAN!”
 „Na ezt, szívem, talán még ízlelgetni kell.”
 „És holtbiztos, hogy minket is viszel?”
 „Nincs erőszak. Ha ti is jönni akartok, még szép.”
 „És mi a javasolt irányvonal, szerelmem?”
 „Fogalmam sincs. De mire odaérünk, kiderül.”

Mátrai nem csettintett elégedetten,
 Inkább kissé meg volt illetődve ő is,
 Hiszen eddig alig dolgozott kulturális vonalon.
 Egy év pihenő után festmények, koncertek
 És operák után fog tájékozódni!
 De mostantól nem passzióból, hanem hivatásból.
 Egy novemberi hétfőn fölszáll hármukkal a gép Dubaj felé,
 Ahol Mátrai a magyar kulturális intézet
 Igazgatója lesz. Kinevezésében
 Rése van a Radák halála utáni
 Bizonytalan helyzetnek. Hirtelen
 Mindenhol kapkodva kezdtek tapogatózni:
 Megbízható régi munkatársakat ástak elő,
 Skultéti, a volt külügyminiszter
 Megint az államigazgatásba került;
 És Mátraira – a jogászdiplomájával együtt is –
 Nyitott horizontú emberként gondoltak mindig.

*

Alighogy gázt adott a lámpa után,
 A cédéjátzóban – mintha csak
 Lány ellenlépés volna a jókedvére –
 Megszólalt a *Plainsong* a Cure-tól.
 Fruzsina huncutkodott, vagy magától kapcsolt be?
And the wind is blowing like it's the end of the world...
And then you smiled for a second.

Mátrai hallgatta,
 Ahogy az üveghangú
 Zsivajra lezúdul
 Az isteni őszi eső.

